

1

Pár hodin – tak to přece doktor Lipman říkal, ne? Cal McGill se podíval, kolik je. Už bylo po půlnoci a Millie ještě neklesla ke dnu. „Tak se potop,“ pobízel ji. „Tak už se proboha potop.“ Mlčky jí popustil lano. Ona se však jenom vzdálila o kousek dál, místo aby se nechala pohltit vlnami. Kůže se jí v měsíčním svitu stříbrně třpytila a ona se tak pohupovala po vlnách s nenuceností, která připomínala až vzdor. Jako by si vychutnávala tu pozornost. Jako by sehrávala divadýlko na rozloučenou. „Potop se, Millie,“ ponoukal ji Cal téměř neslyšně, kdyby se snad jeho hlas nesl po hladině na pevninu. Aby ho snad někdo nezaslechl, jak se baví s mrtvým prasetem. Aby ho snad nechtyli, jak porušuje pravidla pro nakládání s ostatky uhynulých hospodářských zvířat. Některé věci se těžko vysvětlují, i když se jedná o výzkumné účely.

Cal čekal, až mu provaz trhnutím oznámí, že Millie začala klesat, a na chvíli se přestal bránit narůstajícímu podráždění z toho, že se musí skrývat pod rouškou tmy jako viktoriánský zloděj mrtvol. Kolikrát už četl o výzkumnících, kterým se za to, že při práci využívají prasata jako náhražky lidí, ještě tleská? Například ta studie z Montany o tom, jak nechali volně uhnívat prasečí zdechliny, jen tak na zemi a ve výkopech. Orgány těchto zvířat i bakterie v jejich vnitřnostech se podobají těm lidským, a výsledky takových výzkumů se proto ve forenzních vědách považují za významné. Nedávno měl Cal v ruce jeden vědecký časopis, který publikoval zprávu o mrtvých prasatech potopených v tichomořských vodách podél pobřeží Britské Kolumbie. Účelem bylo zjistit, jak rychle mořské vši, krabi a další mrchožrouti tělo rozloží, a zpřesnit

tak určování doby smrti u lidských obětí, které se najdou na moři či vyplaví na břeh.

Podle Cala by se dalo zaměřit i na další zajímavou oblast a využít prasata k měření toho, jaký mají různé vlny a počasí dopad na rychlost rozkladu a jak jsou rychlost a směr pohybu ostatků ve vodě ovlivněny hnilobou, nafouknutím těla a činností predátorů. Prasata prakticky nemají chlupy a velikostí se mnohdy podobají lidskému trupu, což Cala vedlo k nápadu, že by mohla posloužit jako náhražka i při jeho pátrání.

Zabýval se zrovna zmizením čtrnáctiletého Maxe Wheelera z Ostrova kněžů ve Vnějších Hebridách. Podle rodinného právníka byl chlapec na svůj věk malý. Měřil metr padesát a vážil plus minus pětáctýřicet kilo. Millie mu tudíž se svou váhou necelých dvaapadesáti kilogramů zhruba odpovídala. Rozhodně mu byla tak blízko, jak to jen za tu krátkou dobu bylo možné zařídit. Na uhynulá prasata s tou správnou váhou nenaráží Cal zrovna často. Vlastně se mu to ještě nikdy nestalo, když nad tím tak přemýšlí.

Za života patřila Millie Steveovi, drobnému zemědělci z Cromarty a zároveň tajemníkovi skupiny pozorovatelů velryb, jimž Cal posílal e-mailem informace o tom, kdy a kde zahlédl nějakého kytovce. Když se Cal čas od času vypravil na jih od Sutherlandu, zastavil se u Stevea se zásobou vyplaveného dřeva do kamen. Na oplátku dostal třeba med, slepičí vajíčka a v případě téhle neobvyklé dopolední dohody zabahněnou prasečí mrtvolu. Steve si Millie sklíčeně prohlížel a mluvil o ní jako o hodném prasátku. Říkal si, jestli by ji Cal nemohl nějak zapojit do svého výzkumu zaměřeného na pohyb těl v moři. Takový osud by se mu pro Millie zamlouval víc, než aby se jí podle nařízení zbavil u řezníka nebo na červí farmě. O tři a půl hodiny později už byl Cal zpátky v Leithu, industriální zástavbě v edinburském přístavu, kde měl kancelář

a garsonku v jednom. Musel vyndat z pultového mrazáku ve spíži hromady pokroucených zmrzlých mořských tvorů, aby se mu do něj ztuhlá Millie vešla. Když čekal na vhodnou příležitost k jejímu využití, měl dost času na studium toho, co by se s ní dalo podniknout.

Bude voda Millie nadnášet víc, než nadnáší lidské tělo, protože má prase více tuku a je jinak rozložený? V takovém případě by zůstala nad hladinou větší část zdechliny, takže by ji víc unášel vítr. Problematická byla i poloha těla ve vodě. Lidé obvykle leží obličejem dolů, gravitace jim táhne hlavu pod hladinu a nahání jim do ní krev. Bude to u Millie fungovat stejně? Cal si na internetu vyhledal fotografie mrtvých prasat a našel desítky snímků nafouknutých zdechlin v čínské řece Chuang-pchu-tiang. Všechny ležely na boku. Pohled na tolik růžových zablácených těl napnutých až k prasknutí přivedl Cala na další otázku – o nafukování těl. Lidé po smrti obvykle nějakou dobu plavou na hladině, pak se potopí a znovu se vynoří kvůli plynům vznikajícím při rozkladu. Děje se to samé i s prasaty? A pokud ano, odpovídá zhruba časový rámeček? Našel si jméno výzkumnice, která vedla onu studii v Britské Kolumbii: dr. Ruth Lipmanová. Na stránkách institutu, kde pracovala, byla i její e-mailová adresa. Cal jí poslal řadu dotazů, a aby v jejích očích působil dostatečně akademicky, zmínil se i o svém doktorátu a přiložil abstrakt své disertace. Popisoval v ní zkoumání proudů v severovýchodním Atlantiku a svůj počítačový program, s jehož pomocí může stopovat veškeré předměty plovoucí v moři, těla nevyjímaje.

Doktorka odpověděla rychle a k věci: „Prasata se podle mého ve vodě nebudou chovat stejně jako lidé, mají jiný tvar těla a rozložení tuku, nicméně je to jen odhad, nejedná se o oblast, kterou bych se hlouběji zabývala. Prasata se zpočátku drží na hladině, mají hodně tuku kolem zadku a ten je

nadnáší. Po pár hodinách se potopí a pak se v závislosti na hloubce nafouknou a znovu vyplavou. Když pracuji v mělčích vodách, přivazuji si je na provaz, aby se mi neztratila. Aktuálně ale provádím výzkum v takových hloubkách, že už znovu nevyplavou.“

Když Calovi zavolal právník ohledně Maxe Wheelera, přečetl si e-mail ještě jednou a prohlédl si námořní mapy zachycující úžinu mezi Ostrovem kněží – sto sedmdesáti akry kopců, křovin a skalisek – a jeho větším, osídleným sousedem na severu, Eilean Dubh neboli „Černým ostrovem“. Cestou na trajekt se Cal rozhodl, že si Millie, která mu zatím rozmrzala pod celtou na korbě pick-upu, na radu paní doktorky přiváže. Právník se zmiňoval o možnosti, že by tělo toho Wheelerovic kluka mohlo být něčím zatížené, takže si Cal počká, až se Millie potopí, a pak provaz pustí. Jinak by ji totiž přílivové a odlivové proudy v úžině mohly vzhledem ke vzplývavosti zanést ještě před potopením o notný kus dál. Podle toho, co si Cal o tom kilometr širokém pásu moře mezi oběma ostrovy přečetl, tam byly naprosto běžné proudy o rychlosti tří uzlů. Za takzvaného skočného dmutí, tedy během přílivů, při nichž voda vyskakuje či stoupá velmi vysoko, dosahují dokonce pěti až sedmi uzlů, a to na těch nejužších místech. A z historických dat bylo jasné, že skočné dmutí probíhalo právě v noci Maxova zmizení.

Při pohledu na mapu viděl Cal zúžení a překážky úplně všude. Prošel si i knihu o námořní dopravě na Hebridách, kde se varovalo před „neopatrnými jachtaři, jež láká vyhlídka relaxace v kombinaci s krásnou scenérií“. Existovala velká pravděpodobnost, že se přílivové a odlivové proudy odkloní do pravého úhlu o útesy, skaliska a další překážky v úžině, a navíc tu hrozilo, že vítr vanoucí proti přílivu rozbouří moře nebo vyvolá něco ještě horšího – velké stojaté vlny. Taková

rizika byla v úžině očividně na denním pořádku, protože do ní při přílivu proudila voda z obou stran téměř současně. Pokud vanul východní či západní vítr, mohl se člověk na obou koncích úžiny potýkat se ztíženými, a často i nebezpečnými podmínkami. Poté si Cal přečetl článek psaný jistým potápěčem z podvodní perspektivy. Tvrdil, že část úžiny severně od Ostrova kněžší se nepodobá žádnému jinému místu, které kdy navštívil. Místo aby přílivový proud postupně nabíral na síle, nažene se prý voda do úžiny plnou rychlostí ihned po odlivu. Překvapení! Jednu chvíli je všude klid a chaluhy stojí rovně, a vzápětí leží na dně, po němž se valí balvany. „Nedoporučuji, zejména pokud se rozvíří dno a viditelnost je téměř nulová,“ uváděl potápěč.

Max Wheeler zmizel v noci, Cal se proto rozhodl hodit Millie do vody v nejširší části úžiny, naproti přístavu na jižním pobřeží Eilean Dubh. Proud tam měl nejméně překážek a zároveň se jednalo o nejpravděpodobnější místo, kudy by asi vrah odplul poté, co hodil tělo do vody. V noci by to byla ta nejbezpečnější a nejrychlejší cesta. Právník Calovi doporučil, aby se zaměřil na teorii, že se Maxových pozůstatků někdo zbavil narychlo a v panice a využil k tomu materiály, jaké měl zrovna po ruce. Kromě jiného navrhoval, že by chlapec mohl být zabalený do sítí plných kamenů a svázaný provazem. Cal na to nic neřekl, ale hlavou se mu honilo, jestli by neměl k Millie připevnit sledovací zařízení. Pak ovšem dospěl k rozhodnutí, že vzhledem k ošemetnosti bude z právního hlediska lepší, když od ní nepovedou stopy zpátky k němu. Zdálo se, že problémy si ho najdou i tak. To na sebe musí ještě upozorňovat máváním?

Místo toho tedy Millie uvázal kolem břicha pětadvaceti-metrový provaz a připevnil na něj malou oranžovou bójku. Dokud se prase bude zdržovat v relativně mělkých vodách

úžiny, bude Cal moci sledovat, kam ji podvodní proudy a víry unášejí, ještě než se nafoukne a vyplave – a bude moci sledovat i to, kam třeba zanesly Maxovo tělo. Předpokládal, že si Millie ozkouší podmořskou variantu pinballu, jak se bude odrážet od jedné překážky k druhé.

Zatímco čekal, až se mršina potopí, uzavřel v duchu sázku sám se sebou. Tři, možná čtyři dny, pak se nafoukne, vyplave a moře ji vyvrhne na břeh. Z téhle části moře, plné malých ostrovů, skalnatých ostrůvků a útesů, se jen tak nedostane, ať budou proudy sebesilnější. Proč to ale u Maxe Wheelera bylo jinak? V mělkých pobřežních vodách těla obvykle nemizejí, třebaže jsou zatížená. Důvod je prostý. Cal toho už přečetl i zažil dost, a tak věděl, že vrahové i sebevrazi podceňují vzplývavost těl po započetí rozkladu. Kameny v kapsách i pytle s balvany přivázané ke kotníkům oběti se po nějaké době obvykle ukážou jako zcela bezpředmětné. Kameny totiž nedosahují potřebné váhy, když se tělo začne nadýmat. A pytle s balvany přivázané ke kotníkům se zase mohou od mrtvoly oddělit během procesu disartikulace, kdy tělo vinou rozkladu přijde nejen o nohy, ale i o ruce, a dokonce i o hlavu. Když se pak taková mrtvola zbaví zátěže, vystoupá na hladinu a s největší pravděpodobností ji moře vyplaví na pevninu. Proto Calovi nedala spát ani otázka, jak si může být právník tak jistý, že Maxe Wheelera někdo hodil do moře, když se chlapec ještě nenašel.

Provoz se napsal a začal mu proklouzávat dlaněmi. Cal se podíval, kolik je hodin: do vrcholu odlivu zbývalo třicet minut. „Hodná holka,“ pronesl do černočerné tmy, v níž se mu Millie ztratila z očí s pouhým zabubláním na rozloučenou. Cal držel lano, dokud k němu nedolehl zvuk líného šplouchání stojaté vody o člun. Znělo jako potlesk pro Millie, že si to tak dobře načasovala – jako by věděla, že má odejít z pódia

těsně před začátkem dalšího přílivu. „Bravo, Millie,“ řekl Cal a hodil zbytek lana i s bójkou přes palubu. „Bravo!“ A zatleskal do rytmu vln.

~

Probudila ho zima. Do kabiny pick-upu pronikal špatně těsnícími okny severovýchodní vítr. Cal se napil kávy, aby se zahřál, a poslechl si stažený rozhlasový pořad ze série s názvem „Podivnější než fikce“. Tento díl se týkal incidentu, k němuž došlo tři měsíce po zmizení Maxe Wheelera. Ostrov kněží tehdy navštívila skupinka kajakářů a postavila si stany mezi troskami kaple vedle zálivu na severním pobřeží, aby byla v zákrytu. „Jenže se jim nespalo moc dobře,“ tvrdil moderátor pořadu. „Nazítří nasedli do kajaků a přepádlovali přes úžinu mezi Ostrovem kněží a Eilean Dubh, zašli do kavárny Modrá hlubina u přístavu a vyptali se majitelky Belly MacLeodové, co je to vlastně v noci rušilo.“

Nejstarší člen výpravy, jistý profesor v důchodu, rozhovor převyprávěl: „Haha, ano, vzpomínám si, jak mi bylo stydno, když jsem se pokoušel popsat ty zvláštní zvuky, které jsme slyšeli. Mám dojem, že jsem je označil za ‚tajuplné‘, a moji dva kolegové, mimochodem také bývalí akademici v důchodu, použili výrazy ‚nadpozemské‘ a ‚rytmické, tak nějak zvláštní‘. Jak vidíte, nechtělo se nám Belly rovnou ptát na duchy nebo snad na to, jestli se o kapli nevypráví, že v ní straší, mohla by si totiž myslet, že jsme opilí, šílení, nebo dokonce pověřiví, což by bylo vzhledem k naší akademické dráze ještě horší.“

Moderátor dále uváděl, že se z nich Bella pokoušela dostat lepší popis, když jí diktovali své objednávky. „Říkal jste ‚tajuplné‘?“

„Ano, velice tajuplné,“ odpověděl penzionovaný profesor. „Bylo to čím dál hlasitější, a přitom jemnější... takové vibrování... jakoby skřehotání?“

„Přesně tak,“ přitakal profesor.

Pak se vyprávění chopila sama Bella. „No, já jsem odpověděla něco v tom smyslu, že o přítomnosti buňňáčků na Ostrově kněží se zatím nikdo nezmiňoval, ale že jsou to jediné tvorové, kteří v noci vydávají takové zvuky.“

Profesor hovořil o tom, jak se mu „ulevilo, že vysvětlení je racionální, ornitologické“.

Moderátor pokračoval: „Bella jim přinesla kávu a pomerančový dort a pak se vrátila se dvěma průvodci britským ptactvem, otevřenými na příslušných stranách. Přečetla z nich pár úryvků.“ Ozval se Bellin hlas: „Na pevnině ho lze spatřit pouze v době hnízdění a zásadně ve tmě... Klade vejce do děr, mezi skaliska či do trhlin v sesypaných budovách... Střídavě vydává zvuky připomínající kočičí předení a bručivé zvuky, jako když člověku kručí v břiše.“ Položila jsem knihu na stůl, aby si o něm mohli něco přečíst sami, a ten nejstarší z nich, bývalý profesor, se mě zeptal, jak jsou ti ptáci velcí, a já opsala ukazovákem kruh na pravé dlani. Odpověděla jsem, že buňňáčci nejsou větší než jiříčky a že mají i podobně tmavé peří, jen kolem zadečku jsou bílí.“

„Co jste udělala potom?“ vyptával se moderátor.

Bella prý poklepala prstem na obrázek buňňáčka. „Řekla jsem jim, že podle mého zjistí, že tohle je ten jejich duch.“

Po chvíli ticha se opět ozval moderátor: „Výprava se vydala na průzkum severněji položených ostrovů, ovšem buňňáčci a pověry se v kavárně znovu stali námětem k diskuzi hned následujícího týdne. Na parkoviště před kavárnou měla jako každý týden dorazit pojízdná bankovní přepážka a Bella si krátila čekání povídáním s Inou Gilliesovou, která je ve svých

devětasedmdesáti letech nejstarší obyvatelkou osady a její samozvanou kronikářkou a strážkyní místního folklóru. Bella se zmínila o buňňáčcích na Ostrově kněží... A Ina odpověděla následovně.“

„Vyprávěla jsem jí, jak moc si těch ptáčků cenil můj manžel Neil.“ Ině se klepal hlas, byla nervózní a dojatá. Odkašlala si a pak pokračovala. „Už mezi námi není – dej mu Pán Bůh lehké nebe –, ale kdykoliv při rybaření narazil na buňňáčky, okamžitě všeho nechal, smekl čepici a pronesl pár slov. Vždycky tvrdil, že buňňáčci jsou zbloudilé duše námořníků, kteří zahynuli na moři. A pak jsem Belle řekla, že je tedy opravdu zvláštní, že by se najednou usadili na ostrově, kde se nikdy předtím nevyskytovali... A že by to mohla být duše Maxe, toho ztraceného chlapce, který se rozhodl vrátit.“

Bella na to, že podle ní Maxe nemůžeme považovat za námořníka, ale já si stála za svým: „Ovšemže to námořník byl. Vždyť se svým tátou plachtily na Ostrov kněží až z jižní Anglie, ne?““

Po další dramatické odmlce moderátor vysvětlil, že Ininu teorii ještě na sklonku léta podpořil jistý doktor Harry Livesey z edinburské univerzity, odborník na mořské ptactvo. Zavítal na ostrov v rámci hledání nových teritorií buňňáčků a nahlásil, že v sutinách bývalé kaple je pouze jedno obydlené hnízdo. Schovává se prý v hluboké trhlině ve zbytcích zdiva, které se nacházejí nejbliže k moři, nedaleko místa, kde tehdy přenocovala ona výprava. Doktor hovořil s vědeckou přesností, bezesporu se stejně jako profesorstvo na kajacích obával, aby ho posluchači neměli za naivu, který se nechal zblbnout hebridskými pověrami. „Samotný hnízdící pár je u tohoto druhu neobvyklý. Buňňáčci malí obvykle hnízdí v koloniích, čítajících mnohdy stovky až tisíce exemplářů.“